

ШЕНДРИГОРЕНКО
Марина Трохимівна
shendrigorenko@donnuet.edu.ua

УДК 658.274

ЛЯДСЬКА
Віталія Валеріївна
lyadska@donnuet.edu.ua

**БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В
УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

**ACCOUNTING IN A DIGITAL
ECONOMY**

к.е.н., доцент, Донецький
національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-
Барановського

DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2021.1\(1\).4](https://doi.org/10.37634/efp.2021.1(1).4)

студентка, Донецький
національний університет
економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського

SHENDRYHORENKO Maryna Trokhymivna – PhD in Economics, Associate Professor, Mykhailo Tuhan-Baranovskyi Donetsk National University of Economics and Trade

LIADSKA Vitaliia Valeriivna – student, Mykhailo Tuhan-Baranovskyi Donetsk National University of Economics and Trade

У сучасних умовах господарювання стрімко зростає тенденція до автоматизації та модернізації систем. Це стосується й бухгалтерського обліку, оскільки всі суб'єкти господарювання потребують автоматизації цього процесу. Наразі у власників підприємств, установ, організацій виникає попит на кваліфікованих фахівців у сфері обліку, аналізу, контролю й оподаткування. Професія бухгалтера завжди має попит на ринку праці. Вона зазнала суттєвих змін, з переходом до ринкової економіки, яка дала поштовх до розвитку нових технологій, що впроваджені й у бухгалтерську справу. Однією з основних елементів системи бухгалтерського обліку є інформаційна складова двох підсистем – управлінського і фінансового обліку. Також здійснюється переорієнтування з контрольної функції на інформативну, засновану на систематизації точок цифрової трансформації організації.

* * *

Under modern economic conditions, the trend towards automation and modernization of systems is growing rapidly. This also applies to accounting, as all businesses need to automate this process. Currently, the owners of enterprises, institutions, organizations are in demand for qualified professionals in the field of accounting, analysis, control and taxation.

The profession of accountant is always in demand in the labor market. It has undergone significant changes, with the transition to a market economy, which gave impetus to the development of new technologies that have been introduced into accounting. One of the main elements of the accounting system is the information component of two subsystems – management and financial accounting. There is also a reorientation from the control function to the informative, based on the systematization of points of digital transformation of the organization.

The digital economy is a type of economy where the key factors and means of production are digital data (binary, information, etc.) and network transactions, as well as their use as a resource that can significantly increase the efficiency and productivity and cost of products and services.

The relevance of research in this area is also due to the fact that accounting risks losing its position as the main provider of financial information, due to the “dissolution” in the technical and multifunctional electronic information environment. In addition, problems with reduced accounting functionality have arisen in recent decades due to conservatism and its retroactive focus on information, specific methods and product formats, significant constraints and rules, dominance of the process over results and lack of information value for stakeholders, leading to a number of basic research aimed at reviewing the importance of the process of forming an information environment and finding ways to improve the organization of accounting.

The main direction of accounting and control and analytical work of the enterprise is to inform users about the availability and condition of assets, as their acquisition is associated with investment.

Collecting data on the availability, condition and movement of assets is a thorough process. Typically, this procedure is performed in different departments of the entity within the specified powers, so it complicates the process of summarizing data obtained from different sources.

Ключові слова: бухгалтерський облік, цифрова економіка, інформація, інформаційні технології, облікова інформація

Keywords: accounting, digital economy, information, information technology, accounting information

ВСТУП

Вирішальною тенденцією світового розвитку є перехід до нового розвитку соціальних та економічних процесів – використання цифрових технологій у державному управлінні, економіці, бізнесі, соціальній сфері, а також до нового способу життя, де інформація є вирішальним ресурсом.

Цифрова економіка є результатом трансформаційних ефектів новітніх загальних технологій у галузі інформації та комунікацій [5]. Дана трансформація прискорює економічні та соціальні процеси, робить їх кращими. Інновації закономірно впливають на всю

систему інформаційного забезпечення у процесі управління, а отже, на її центральну ланку – бухгалтерську інформаційну систему, де збирається, обробляється, зберігається та узагальнюється інформація про суб'єкт господарювання у хронологічному та систематичному порядку. Під впливом сучасних інформаційних систем та інформаційних технологій одночасно відбуваються суттєві зміни у методології і практиці бухгалтерського обліку, що підвищує репутацію та попит на професію бухгалтера.

Актуальність дослідження у цій галузі зумовлена також тим, що бухгалтерія ризикує втратити свої позиції основного постачальника фінансової інформації,

внаслідок «розчинення» у технічному та багатофункціональному електронному інформаційному середовищі. Окрім цього, проблеми зі зниженою функціональністю бухгалтерського обліку виникли в останні десятиліття через консерватизм та його ретроактивну спрямованість на інформацію, конкретні методи та формати продуктів, значні обмеження та правила, домінування процесу над результатами та відсутність інформаційної цінності для зацікавлених сторін, що призвело до низки базових досліджень, спрямованих на перегляд значення процесу формування інформаційного середовища та пошук напрямів удосконалення організації бухгалтерського обліку.

МЕТА дослідження – вивчення стану та функцій бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У ході дослідження використано наступні методи: гносеологічний – для розкриття основних понять, пов'язаних із цифровою економікою; аналіз, синтез, індукція, дедукція, абстрагування, ідеалізація та узагальнення – для оцінювання системи бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки; систематизації та узагальнення – для вивчення перспектив підвищення ефективності організації бухгалтерського обліку.

РЕЗУЛЬТАТИ

Цифрова економіка являє собою тип економіки, де ключовими факторами та засобами виробництва є цифрові дані (двійкові, інформаційні тощо) та мережеві транзакції, а також їх використання як ресурсу, що може суттєво підвищити ефективність та продуктивність і вартість продукції та послуг [2].

Розширення інформаційного потенціалу об'єктивного економічного простору визначає розвиток теорії та вдосконалення порядку ведення бухгалтерського обліку господарських операцій і процесів, які відбуваються під час діяльності суб'єктів господарювання [1]. Сукупність тенденцій і факторів розвитку бухгалтерського обліку у цифровій економіці визначають облікову методологію, принципи, процедури, внутрішнє структурування, розподіл видів бухгалтерського обліку та їх інтеграцію, ідентифікацію та систематизацію об'єктів бухгалтерського обліку.

Важливим активом цифрової економіки є використання безконтактних технологій для ідентифікації інформації (біометрична технологія, технологія штрих-кодування, ідентифікація радіочастот, голосове введення, автоматичне бачення), включаючи QR-коди та пристрої для їх зчитування [4].

QR-коди – це простий, зручний та інтерактивний спосіб розповсюдження та отримання інформації [3]. Перевагами цього коду є велика кількість інформації, яку можна швидко закодувати, отримати доступ до нього шляхом сканування та розпізнавання сучасних цифрових пристроїв. Ці графічні коди вперше були розроблені та використані в Японії. Вони використовуються для передачі інформації від носія до пристрою й можуть містити таку інформацію, як: нагадування, номери телефонів, описи товарів, текстові повідомлення, електронні листи тощо. Коди можна використовувати на упаковці, вітринах, рекламних вивісках, візитних картках або брошурах та відстежу-

вати товари й ідентифікувати предмети.

До переваг QR-кодів належать: зберігання великої кількості цифрової та текстової інформації будь-якою мовою; розмір друку коду може бути досить маленьким, але для нього передбачена висока швидкість розпізнавання; здатність читати у будь-якому напрямі; для розміщення придатна майже будь-яка поверхня; стійкість до пошкоджень, тобто навіть якщо частина коду пошкоджена (до 30%), можна прочитати далі. Про недоліки можна виділити наступне: низький рівень підвищення обізнаності громадськості стосовно методів QR-кодування; технічні проблеми.

Основним напрямом бухгалтерської та контрольно-аналітичної роботи підприємства є інформування користувачів про наявність і стан активів, оскільки їх придбання пов'язане з інвестиціями [6].

Збір даних про наявність, стан та рух активів є реальним процесом. Зазвичай даною процедурою займаються у різних відділах суб'єкта господарювання в межах зазначених повноважень, тому це ускладнює процес узагальнення даних, одержаних із різних джерел.

Для спрощення вищезазначеної системи збирання даних, характерною для багатьох підприємств, доцільно використовувати QR-код об'єктів зі спеціальним кодом для певного підприємства для кожного об'єкта. Для системи QR-кодування потрібно замовити велику кількість кодів і мати у наявності спеціальне обладнання, зокрема мобільні пристрої (смартфони, планшети), а також програмне забезпечення, придатне для безпосереднього використання [6]. Після впровадження цієї системи можна оперативно зібрати дані, оскільки відповідальні особи матимуть доступ до даних про об'єкти, які раніше належали до компетенції іншого структурного підрозділу підприємства. Усі зібрані дані, надані керівництву, будуть відображатись в єдиній базі даних, яка створена підрозділом, що буде сприяти прийняттю відповідних управлінських рішень.

Вважаємо, що використання QR-кодів у процесі інвентаризації вдосконалив процес перевірки фактичної наявності активів, включаючи й необоротні активи, оскільки в QR-кодах шифрують усі дані про об'єкти. Під час зчитування кодів відкривається повна інформація про певний об'єкт, зазначений в інвентарній картці необоротного активу [6]. У QR-коді можна закодувати зображення об'єкта та оновити його під час наступної інвентаризації. Зображення об'єкта дозволяє об'єктивно оцінити стан та зміни активів між періодами проведення інвентаризацій.

Отже, для створення ефективної системи відстеження активів та інвентаризації за допомогою QR-кодів потрібне якісне програмне забезпечення та додаток для виконання роботи.

ВИСНОВКИ

Отже, істотні технічні зміни, спричинені оцифруванням, а також стимулювання процесу зростання інформаційного потенціалу в економічному просторі, модернізація бухгалтерської науки, сприяє вдосконаленню методології та організації бухгалтерського обліку.

Цифровий бухгалтерський облік – оцифрований процес бухгалтерського обліку, що передає фінансову інформацію за допомогою цифрових методів та інст-

рументів. З кожним роком цифрові можливості у бухгалтерському обліку стають усе більш визнаними, популярними й інтегрованими.

Список використаних джерел

1. Калюга Є.В., Коцупатрий М.М., Гуренко Т.О. Бухгалтерський облік (загальна теорія). Київ: КНЕУ, 2015. 418 с.
2. Діброва Т.Г., Цуканова І.В. Особливості застосування QR-коду в маркетингових інтегрованих комунікаціях. URL: <http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/10820/1/72.pdf> (дата звернення 11. 01. 2021).
3. Пивоваров Ю. Навіщо Україні цифрова економіка. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/navishcho-ukrajini-tsifrova-ekonomika-1053336.html>
4. Цифрова економіка. Про нові можливості для України. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/kubiv/tsifrova-ekonomika-pro-novi-mozhливosti-dlja-ukrajini-2282520.html>
5. Легенчук С.Ф. Багатоваріантність у бухгалтерському обліку: історико-теоретичні аспекти: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2017. 203 с.
6. Радівілова Г., Спільник І. QR-кодування в обліку та управлінні активами підприємства: переваги та перспективи використання. *Цифрова економіка: тренди та перспективи*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Тернопіль, 25 жовтня 2018 р.). Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. С. 319–320. URL: <http://dSPACE.tneu.edu.ua/handle/316497/32851>

References

1. Kaliuha Ye.V., Kotsupatryi M.M., Hurenko T.O. Accounting (general theory). Kyiv: KNEU, 2015. 418 p. (in Ukrainian).
2. Dibrova T.H., Tsukanova I.V. Features of application of QR-code in marketing integrated communications. URL: <http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/10820/1/72.pdf> (access date 11.01.2021). (in Ukrainian).
3. Pyvovarov Yu. Why Ukraine digital economy? URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/navishcho-ukrajini-tsifrova-ekonomika-1053336.html> (in Ukrainian).
4. Digital economy. About new opportunities for Ukraine. URL: <https://nv.ua/eng/opinion/kubiv/tsifrova-ekonomika-pro-novi-mozhливosti-dlja-ukrajini-2282520.html> (accessed 12.01.2021). (in Ukrainian).
5. Lehenchuk S.F. Variety in accounting: historical and theoretical aspects: monograph. Zhytomyr: ZhSTU, 2017. 203 p. (in Ukrainian).
6. Radivilova H. Spilnyk I. QR-coding in the accounting and asset management of the enterprise: advantages and prospects of use. *Digital economy: trends and prospects: materials of the International scientific-practical conference* (Ternopil, October 25, 2018). Ternopil: Osadtsa Y.V., pp. 319-320. URL: <http://dSPACE.tneu.edu.ua/handle/316497/32851> (in Ukrainian).